

LAN MAN “HOÀI CẢM” KHI ĐỌC “NGẬM NGÙI” CỦA TTBG.

(Tác giả: **Peter Phạm**, Santa Ana, California).

□

“Lòng cuồng điên vì nhớ...nhưng có bao giờ thấy nhau lần nữa...” (Hoài Cảm - Cung Tiến)

“Hồn ta đã chín mấy mùa buồn đau...”

(Ngậm Ngùi - Phạm Duy).

Năm ngoài được đọc ké lá thư tâm tình “chiện” non nước của nhà văn Trần Thị Bông Giấy gửi anh Bằng Phong Đặng Văn Âu, tui cũng có vài dòng cảm khái (Thư Gửi Lên Trời Cao) vì lẽ tui có chút giao tình với nhân vật Bằng Phong.

Năm nay lại được đọc tâm bút của Bông Giấy gửi nhà văn Thế Phong.

Ông Thế Phong thì cả nước đều biết và tui cũng chẳng lạ gì, quen thì không, “kỳ hình” cũng không, nhưng tui biết ông... có đến hơn nửa thế kỷ, lúc tui còn nhỏ xíu, biết “*Khu Rác Ngoại Thành*”, biết “*Nửa Đường Đi Xuống*”, biết “*Tác Giả Tác Phẩm*”, biết từ lúc ông còn in sách bằng cách quay roréo, hêhêhêhê.

Lại còn biết được tính khí ông (dĩ nhiên trên sách báo) và dường như tính tui cũng có vài điểm giống ông, hêhêhêhê.

Trở lại với bài tâm bút Ngậm Ngùi của Bông Giấy, tui đọc, đọc tới đâu, tui ngậm mà nghe nổi bụi ngùi trôi lan tới đó. Tui lại nhớ tới nổi ngậm ngùi, (đúng ra là “sự tủ thân, bẽ bàng”) của anh Tàu già có hơn ngàn tuổi Hạ Tri Chương.

“Thiếu tiểu ly gia, lão đại hồi.

Hương âm vô cải, mấn mao tồi (thôi

Nhi đồng tương kiến, bất tương thức.

Tiểu vấn: khách tòng hà xứ lai.”

Bài thơ được bọn Tàu xung tụng cả ngàn năm, chúng chống phao câu mà thổi mà ca, nào là thi thánh, thi thần, thi vương, thi bá...

Có mẹ gì đâu, chuyện một anh Tàu ở nhà quê, khổ rách áo ôm, cơm không đủ no, nước hồng đủ uống, vợ con bù truat, Hạ Tri Chương nhìn trước nhìn sau thấy gia cảnh trống trơn trống hoác, buồn bã hát rằng:

... “Nhìn về tương lai mà thấy như sông rộng
đường dài,
cảnh nhà neo đơn,
bầy em chưa lớn,
trữ đôi vai gánh nhọc nhằn.”

(Duyên Phận, Như Quỳnh hát).

“Chàng trẻ tuổi vốn dòng... nghèo khổ” thấy rõ tương lai đen hơn mồm chó, tối như đêm ba mươi, nên quyết định lên đường tha phương cầu thực, quyết định ruồng rẫy quê hương, một đi không trở lại.

Từ nơi xó xỉnh quê nghèo đi đến kinh thành Tràng An, không biết qua bao nhiêu sông rộng đường dài, đèo cao núi hiểm, không biết trên hành trình cứu... đói, chàng có biết “ngộ biến tùng quyền”, có làm nghề bung bê, lau dọn (bôi tàu) giống như “Bác” hay không? Và những đêm lạnh lẽo, chàng có biết bắt chước “Bác” nung cục gạch thật nóng, để tối tối ôm vào lòng mà ngủ cho bớt giá lạnh đêm dài!

Chàng Chương đi... đi mãi bỏ làng bỏ quê, đi, đi mãi.... đến hơn 50 năm sau, cơm đã đủ no, áo đã đủ ấm, có tí của ăn của để, chàng bèn nghĩ đến chuyện “hồi hương ngẫu hứng”.

Khoác lên người chiếc áo gấm thật đẹp, long lanh đủ màu, tìm đường về quê, trước là thăm quê, khoe mẽ, sau kiếm mấy em chân dài tới nách, tha hồ mà gặm cỏ non.

Chàng Chương trở về, “*chân bước lê trên quãng đường đê đến bên lũy tre*”, chàng bước có hơi chậm vì tuổi cũng hơn 8 bó, nhưng mặt mày thì hơn hờ hân hoan, lòng thì rộn ràng, náo nhiệt, mồm thì ca hát vang vang, chàng hát bằng English mới ghê chứ!

.... “ *Country roads,
take me home....
to the place,
I belong...
take me home,
take me home
country roads*”.

(John Denver).

Đi mãi cũng tới đầu làng, bọn trẻ chăn trâu đang tụ nhau đánh đĩnh đánh đáo, chàng dừng lại hỏi thăm, kiêu hỏi vớ vẩn, nhì nhằng, nào là “*huong âm vô cải*”, nào là “*ly gia, đại hồi*”... Bọn trẻ đang chơi bị phá đám, bực mình cáu gắt: “*Khách tòng hà xứ lai ?*” (Ông già đi lạc, xứ nào tới đây?)

Chàng bẽ bàng ngượng nghịu.

Thế là văn học Tàu có bài thơ “thất ngôn chết tiệt”, “hồi hương ngẫu thu” ra đời.

*

* *

Đem Hạ Tri Chương vào nỗi Ngậm Ngùi của Bông Giấy, tui thấy tui kỳ cục, so sánh khập khểnh.

So sánh thế nào được cơ chứ?

Một đấng ruồng bỏ quê hương, tha phương cầu thực.

Một đấng dứt ruột ra đi, đi mà lòng dạ nát tan, quê hương, làng xóm, cha mẹ, anh em, bạn bè hữu hảo đành bỏ lại sau lưng

Đi cũng chết ở lại cũng chết.

Và xem ra người đàn bà gào khóc thảm thiết dưới chân núi Thái Sơn, cha chết, chồng chết và con chết vì Hồ ăn thịt, cũng vẫn không bất hạnh bằng chúng ta, những kẻ “phải bỏ nước ra đi”..

.... *“Hà chính mãnh ư hổ dã”*....

(“Cha” nào nói câu này, đúng quá nghen!)

Để rồi chiều hôm nay, dù xa quê hương hơn nửa vòng trái đất, một bản nhạc cũ kỹ, giai điệu bình thường “60 Năm Cuộc Đời” của Y Vân, với giọng hát bóng bẩy, điệu đà của Hùng Cường lại có ma lực đưa Bông Giấy trở về miền quá khứ, đẩy Bông Giấy trở về căn nhà sơn màu gạch trên con đường Tam Nguyên Yên Đổ, đem Bông Giấy trở về những con đường rợp lá me bay, từng hàng cây góc phố nơi nào cũng đầy ắp kỷ niệm, nơi nào cũng như còn hơi ấm chân quen.

Ôi chao! Đọc câu viết của BG mà nhũn cả lòng, *“Nỗi đau không bao giờ dứt trong trái tim BG theo một Quê Hương đã mất”*.

Phải là người “luôn nặng lòng lắm” với quê hương đất nước mới viết ra được tâm tình này; bốn mươi nhăm năm rồi còn gì, với khoảng thời gian đó, cái gì cũng có thể đổi thay.

“Thương hải biến vi tang điền”.

Sông nước đôi khi lệch dòng, núi non có lúc xô dịch.

“Người tình rồi quên, bạn bè rồi xa” (TCS).

Nhưng nỗi đau không bao giờ dứt khi nhìn thấy quê hương khôn khổ đọa đầy.

“ ... Đêm nhớ về Sài Gòn, tiếng nhạc vàng, gọi từng âm xưa...

Bóng Mẹ hiền mờ mờ bên sông,

Mắt người tình một trời mênh mông,

Gợi bao nhiêu cho cùng...”

(Trầm Tử Thiêng).

Cám ơn BG cho đọc ... ké bài tâm bút nhiều cảm xúc.

Nhân thể , được Voi đòi Tiên, tui mong có lần nào đó, ở một góc nào đó ngay tại Sài Gòn, tui sẽ hát bài “*Đêm Nhớ Về Sài Gòn*” với tiếng violon ray rút của BG.

*(Peter Phạm, Nam Cali).
(Mùa dịch Vũ Hán, May 2020).*

□